

TEZA:

Radca prawny został prawomocnie uniewinniony za dany czyn w poprzednim postępowaniu dyscyplinarnym a następnie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, w zaskarżonym orzeczeniu, uznał go winnym popełnienia tego samego czynu. Wobec powyższego należało uchylić orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i umorzyć postępowanie w tym zakresie, na podstawie art. 17§1 pkt. 7 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych.

Sygn. akt: WO-186/21**ORZECZENIE**

z dnia 1 marca 2022 r.

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:****Przewodniczący:** S WSD Marta Stryjek**Sędziowie:** S WSD Leszek Krupa (sprawozdawca)
S WSD Piotr Karwat**Protokolant:** Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Mariusza Łątkowskiego,
po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2022 r. w Warszawie na rozprawie,

sprawy radcy prawnego G. W., wpisanego na listę radców prawnych prowadzoną przez Radę
Okręgową Izby Radców Prawnych pod numerem wpisu (...),

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego art. 64 ust. 1
ustawy z dnia 6.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 7 ust. 3, art. 8, art. 11 ust. 1
i 2 oraz art. 12 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionego z dnia 6 września 2021 roku od orzeczenia Okręgowego Sądu
Dyscyplinarnego Okręgową Izby Radców Prawnych z dnia 16 czerwca 2021 roku w sprawie sygn.
D 24/21,

orzeka:

1. utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy w zakresie punktu 1. a) i 1. b),
2. uchyla zaskarżone orzeczenie w zakresie punktu 1. c) oraz punktu 4., i w tym zakresie przekazuje sprawę Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgową Izby Radców Prawnych do ponownego rozpoznania,

3. uchyła zaskarżone orzeczenie w zakresie punktu 1. d) i w tym zakresie umarza postępowanie,
4. uchyła zaskarżone orzeczenie w punkcie 2. i 3.,
5. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.800 (słownie: jeden tysiąc osiemset) złotych Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych

Uzasadnienie

Skargą z dnia 21 grudnia 2020 r. Pan W. Ł. („pokrzywdzony”) zawiadomił Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych („OIRP”) o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez r. pr. G. W. („obwiniony”) polegającego na braku złożenia pozwów do sądu (pomimo przyjęcia wynagrodzenia za prowadzenie sprawy), wprowadzeniu w błąd pokrzywdzonego poprzez składanie zapewnień, iż pozwy zostały złożone i przedkładaniu na taką okoliczność nieprawdziwych dokumentów, unikaniu kontaktów z pokrzywdzonym, unikaniu wykonywania innych zleconych i przyjętych do realizacji czynności.

Orzeczeniem z dnia 16 czerwca 2021 r. OSD uznał obwinionego winnym tego, że nie dopełnił należycie czynności zawodowych, do których zobowiązał się na zlecenie Pana W. Ł., tj.:

a) wniósł pozew o zniesienie obowiązku alimentacyjnego do Sądu Rejonowego z kilkumiesięcznym opóźnieniem od przyjęcia zlecenie od skarżącego, dopiero po kilkukrotnej interwencji klienta tj. popełnił przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 8, art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i wymierzył w tym zakresie karę nagany,

b) oszukiwał klienta, że pozew został wniesiony w dacie sporządzenia tj. 31.07.2020 r. przedstawiając klientowi ksero pozwu z rzekomym dowodem nadania pozwu pocztą z datą dwa lata wcześniejszą (tj. z 2018 r.), tj. popełnił przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 8, art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i wymierzył w tym zakresie karę pieniężną w wysokości 3.900 zł,

c) po ponownym zleceniu sprawy rozliczeń pożyczki hipotecznej nie wniósł w terminie ustalonym z klientem pozwu o zapłatę (o rozliczenie zaciągniętej i spłaconej pożyczki pomiędzy skarżącym, a jego była małżonką) oraz niewłaściwie go opłacił, tj. popełnił przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 8, art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12

ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i wymierzył w tym zakresie karę pieniężną w wysokości 3.900 zł,

d) unikał kontaktów ze skarżącym celem wyjaśnienia zaistniałego zaniechania, tj. popełnił przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 8, art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i wymierzył w tym zakresie karę nagany, OSD wymierzył obwinionemu także karę łączną nagany (czyny a i d) oraz karę łączną pieniężną w kwocie 3.900 zł (czyny b i c), a także obciążył obwinionego kosztami postępowania w I instancji.

Od powyższego orzeczenia w całości w ustawowym terminie odwołał się obwiniony, na swoją korzyść, formułując odwołanie w sposób opisowy, zarzucając orzeczeniu OSD to, iż:

a) dwukrotnie skazano go za te same czyny - opisanym wyżej orzeczeniem oraz orzeczeniem tego samego OSD z tej samej daty w sprawie D 25/21,

b) miał w okresie, którego dotyczy skarga zmagać się z zawałem i depresją, co miało skutkować koniecznością wyznaczenia mu obrońcy z urzędu (obrona obligatoryjna),

c) nie postawiono mu skutecznie zarzutów na etapie postępowania przez Rzecznikiem Dyscyplinarnym z uwagi na wadliwość konstytucyjną art. 68³ ust. 3 ustawy o radcach prawnych,

d) nie zbadano z urzędu przyczyn nieobecności obwinionego w terminie wyznaczonym na jego przesłuchanie przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym,

e) nie został wezwany na rozprawę wyznaczoną przed OSD,

f) skorzystano w sprawie z zeznań obwinionego jako świadka,

g) błędnie ujęto w ramach opisu czynów działalność obwinionego, co skutkuje brakiem możliwości przypisania mu odpowiedzialności dyscyplinarnej za popełnione czyny.

W konsekwencji obwiniony wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego, względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania OSD.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż niesłuszne było odwołanie co do czynów opisanych w

punktach a. oraz b. zaskarżonego orzeczenia. Z materiału dowodowego sprawy w sposób jednoznaczny wynika, iż obwiniony wniósł pozew o zniesienie obowiązku alimentacyjnego ze znacznym opóźnieniem, a jednocześnie wprowadzał w błąd pokrzywdzonego, iż pozew ten był wniesiony w terminie, przedkładając nierzetelną dokumentację w tym zakresie, która nie posiadała oparcia w rzeczywistości. Niewątpliwie działania obwinionego w tym zakresie były naganne, a drugie z tych działań naganne w stopniu bardzo wysokim. Dowody popełnienia zarzucanych obwinionemu w tym zakresie czynów w postaci dokumentów, a także zeznań pokrzywdzonego i przesłuchanego świadka nie pozostawiają jakiegokolwiek wątpliwości co do popełnienia tych czynów, a obwiniony w jakikolwiek sposób skutecznie nie zakwestionował ani przeprowadzonych dowodów, ani wniosków, jakie OSD na ich podstawie wywiódł. Przywołane w opisie zarzucanego obwinionemu czynu przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowią, iż: Radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania określonej w ustawie o radcach prawnych, obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Radca prawny, świadcząc klientowi pomoc prawną, postępuje lojalnie i kieruje się dobrem klienta w celu ochrony jego praw. Radca prawny obowiązany jest dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym. Naruszeniem godności zawodu radcy prawnego jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego. Radca prawny obowiązany jest dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym. Naruszeniem godności zawodu radcy prawnego jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

W ocenie WSD nie ulega wątpliwości, iż Obwiniony swoim działaniem naruszył wszelkie powyższe normy etyczne, działając nieprofesjonalnie, nierzetelnie, bez poszanowania interesu swojego klienta, nie dbając o ochronę jego praw, naruszając zasadę działania lojalnie do klienta oraz naruszając godność zawodu. Nie da się pogodzić z wykonywaniem zawodu zaufania publicznego wprowadzenia klienta w błąd poprzez okazywanie mu pism, które nie zostały w danej sprawie złożone, przy jednoczesnym twierdzeniu, iż złożone zostały. Naruszeniem obowiązku działania w interesie klienta jest także niezasadne opóźnianie się z wykonywaniem przyjętych zleceń, w szczególności, gdy obejmuje ono okres kilku miesięcy. Fakt popełnienia zarzucanych czynów w ocenie WSD nie budzi wątpliwości, stąd słusznie obwiniony w zakresie czynów opisanych w punktach la. i lb. zaskarżonego orzeczenia został skazany odpowiednio na karę nagany oraz karę

pieniężną w wysokości 3 900 zł.

Analizując następne zarzuty zawarte w odwołaniu wskazać należy, iż istotnie w sprawie może zachodzić przypadek, iż obwiniony ukarany został dwukrotnie za ten sam czyn, w zakresie czynu ujętego w punkcie c. sentencji orzeczenia. Zważyć bowiem należy, iż w dniu 16 czerwca 2021 roku, bezpośrednio przed wydaniem orzeczenia w niniejszej sprawie, zapadło także orzeczenie tego samego OSD w stosunku do obwinionego w sprawie D 25/21, gdzie uznano obwinionego winnym tego, iż w okresie od dnia 22.10.2018 roku do dnia 29.04.2021 roku w (...):

- a) nie wniósł apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w (...) o podział majątku w sprawie I Ns 454/17 i nie sporządził opinii o niecelowości wnoszenia apelacji,
- b) nie wniósł pozwu o zapłatę (rozliczenie zaciągniętej i spłaconej pożyczki pomiędzy Skarżącym a jego b. małżonka).
- c) unikał i unika kontaktów ze Skarżącym celem wyjaśnienia zaistniałego zaniechania.

Zarówno redakcja literalna, jak i okoliczności sprawy prowadzą do wniosku, iż czyn opisany w sentencji orzeczenia w sprawie D 24/21 (pkt c) może być tożsamym z czynem opisanym w sentencji orzeczenia w sprawie D 25/21 (pkt b). OSD jakkolwiek nie wyjaśnił, czy pozew, o którym mowa w pkt. odpowiednio c) niniejszej i b) równoległej sprawy dotyczy tego samego zlecenia, czy też dotyczy dwóch odrębnych zleceń - wydaje się, iż dotyczy on tego samego zlecenia, ponowionego w późniejszym czasie. Jeżeli tak byłoby, wtedy pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym istniał jeden stosunek prawny, w którym nie wniesiono pozwu we wskazanym zakresie czasowym (od dnia 22.10.2018 roku do dnia 29.04.2021 roku), który to zakres mieści się w zakresie czasowym ujętym w niniejszej sprawie we wniosku o ukaranie. Uzasadnienie orzeczenia nie zawiera jednak żadnych rozważań OSD w tym zakresie, co jest o tyle niezrozumiałe, iż obie sprawy były rozpoznane w tym samym dniu, bezpośrednio po sobie i przez ten sam skład OSD. Niemniej jednak, brak powyższy powoduje, iż niemożliwa jest kontrola instancyjna orzeczenia.

W zakresie z kolei czynu opisanego w punkcie d) orzeczenia zaskarżonego w niniejszej sprawie i w punkcie c) orzeczenia w sprawie D 25/21 koniecznym było uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie w tym zakresie postępowania, albowiem w dniu 1 marca 2022 roku, przed wydaniem orzeczenia w niniejszej sprawie doszło do wydania orzeczenia przez WSD, mocą którego obwiniony został uniewinniony od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie c) orzeczenia OSD z dnia 16 czerwca 2021 roku w sprawie D 25/21. W każdym z tych przypadków (pkt d) orzeczenia w niniejszej sprawie oraz punkt c) orzeczenia OSD w sprawie D 25/21) zarzuca się obwinionemu, że unikał

kontaktów z pokrzywdzonym celem wyjaśnienia swojego zaniechania. Obwiniony nie mógł popełnić tego czynu dwukrotnie w tym samym okresie czasu. Mając na uwadze fakt, iż zakres czasowy zarzutu w sprawie równoległej jest szerszy, a w opisanym wyżej postępowaniu Obwiniony został prawomocnie uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu w tym zakresie czynu, który to czyn „pochłonął” czyn zarzucany w tym zakresie w niniejszej sprawie, to na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 kpk należało w tym zakresie orzeczenie uchylić i umorzyć postępowanie w uwagi na wystąpienie tzw. powagi rzeczy osądzonej, gdyż zarzucane czyny są takie same, a obwiniony nie mógł być dwukrotnie osądzany za wskazane wyżej „unikanie”, albowiem nie mógł realizować odrębnego czynu polegającego na uchyleniu się od tych samych wyjaśnień, w tej samej sprawie i w stosunku do tego samego pokrzywdzonego, a nadto w tym samym czasie.

W związku z faktem uchylenia orzeczenia w punktach 1c. oraz 1d. koniecznym stało się uchylenie zawartych w zaskarżonym orzeczeniu w punktach 2 i 3 orzeczeń o karze łącznej.

WSD rozpoznał jednocześnie pozostałe zarzuty obwinionego, pod kątem ewentualnych zaleceń dla Sądu I instancji i wskazuje, iż pozostałe zarzuty nie są na tym etapie zasadne.

I tak, niesłuszny był zarzut związany z koniecznością ustanowienia dla obwinionego obrońcy, w związku z jego stanem zdrowia. Z żadnego dokumentu w aktach sprawy nie wynika, jakoby obwiniony w czasie trwania postępowania, czy też w czasie popełnienia czynu miał znajdować się w stanie zdrowia, co do którego zachodziłaby uzasadniona wątpliwość, czy pozwala on na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny (art. 79 § 1 pkt 4 kpk). Obwiniony nie wykazał się żadną inicjatywą w kierunku chociażby uprawdopodobnienia, iż cierpi na jakąkolwiek dolegliwość, w tym skutkującą przyjęciem obrony obligatoryjnej w rozumieniu powyższego przepisu. Podkreślić należy, iż obwiniony błędnie rozumie wskazaną wyżej instytucję, bowiem w odwołaniu akcentuje, iż z zawałem i depresją miał się zmagać w czasie popełnienia czynów, a dla zastosowania obrony obligatoryjnej decydującym jest moment trwania postępowania dyscyplinarnego - a w tym zakresie obwiniony nawet nie usiłuje twierdzić, iż jego stan zdrowia jest taki, aby skutkował przyjęciem wyżej opisanej instytucji. Brak jest także jakichkolwiek przesłanek, które OSD lub WSD miał brać pod uwagę z urzędu i domniemywać takiego jak wyżej stanu zdrowia obwinionego. Obwiniony nie brał udziału w postępowaniu, nie przedłożył żadnego zaświadczenia lekarskiego, nie stawiał się na przesłuchanie przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym, ani na rozprawę wyznaczoną w sprawie, stąd trudno przyjąć zasadność twierdzeń obwinionego za słuszne w jakimkolwiek zakresie. Na marginesie wskazać należy, iż obwiniony podnosi, że o swojej chorobie zeznawał, kiedy był przesłuchiwany jako świadek - co istotne, w aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek protokołu, z którego wynikałoby, że obwiniony miał być

jako świadek przesłuchiwany w tej sprawie.

Zgodnie z art. 68³ ust. 3 ustawy o radcach prawnych, w przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego odpis postanowienia o przedstawieniu zarzutów rzecznik dyscyplinarny doręcza mu na piśmie, co zastępuje ogłoszenie. Taka też sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie - mianowicie pismem z dnia 10 lutego 2021 roku wezwano obwinionego na przesłuchanie przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym na dzień 18 marca 2021 roku. Wezwanie zostało odebrane w dniu 15 lutego 2021 roku. Na wezwanie obwiniony jakkolwiek nie zareagował, stąd pismem z dnia 24 marca 2021 roku (odebrany w dniu 9 kwietnia 2021 roku) doręczono obwinionemu postanowienie o przedstawieniu zarzutów (na które obwiniony także nie zareagował, ani nie usiłował nawet usprawiedliwić swojej nieobecności). Tym samym, w pełni słusznym było zastosowanie w sprawie art. 68³ ust. 3 ustawy o radcach prawnych, albowiem obwiniony nie stawiał się przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym i nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Postępowanie dyscyplinarne cechuje się odmiennością od postępowania karnego i przepisy kpk stosuje się do niego odpowiednio. Nie ma żadnej podstawy prawnej dla stosowania w tym wypadku bezpośrednio przepisów kpk, które zakazywałyby w takim wypadku doręczenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów. Regulacja ustawy korporacyjnej jest w tym wypadku wyczerpująca i uzasadniona specyfiką postępowania (jak chociażby brakiem możliwości doprowadzenia obwinionego, który nie stawia się na wezwania). Nie sposób się także zgodzić z obwinionym, iż przepis powyższy miałby być niekonstytucyjny dlatego, że uniemożliwia następcze usprawiedliwienie nieobecności przez obwinionego - pomijając już, iż wniosek taki nie płynie z lektury przepisu, to w realiach niniejszej sprawy, na żadnym etapie (ani przed wyznaczonym terminem, ani po nim, czy nawet po otrzymaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów) obwiniony nawet nie usiłował usprawiedliwić swojej nieobecności.

Z przyczyn opisanych wyżej nie mógł także być skuteczny zarzut dotyczący obowiązku zbadania z urzędu przez OSD przyczyn nieobecności obwinionego na terminie rozprawy. Jak już wskazano, obwiniony każdorazowo był skutecznie zawiadamiany o terminie czynności/wzywany na czynności. Pomimo tego ignorował przychodzącą korespondencję i swoje obowiązki korporacyjne w tym zakresie. Nie sposób znaleźć podstawę prawną dla przyjęcia, aby w takich realiach nastąpiła konieczność weryfikacji przez OSD z urzędu przyczyn, dla których obwiniony nie stawia się przed organami.

Nie jest także słuszny zarzut dotyczący braku wezwania obwinionego na rozprawę przed OSD. W aktach sprawy znajduje się zawiadomienie z dnia 14 maja 2021 roku o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 16 czerwca 2021 roku, które zostało osobiście odebrane przez obwinionego

w dniu 31 maja 2021 roku. Nie sposób zatem uznać za słuszne stanowiska obwinionego w tym zakresie.

Podobnie niesłuszny jest zarzut, jakoby w sprawie wykorzystano dowód z przesłuchania obwinionego jako świadka - w aktach sprawy nie znajduje się protokół przesłuchania obwinionego jako świadka, a żaden z dowodów powołanych przez OSD w uzasadnieniu orzeczenia nie wskazuje na posłużenie się takim dowodem w czasie wyrokowania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy OSD zbada i uzasadni ile stosunków prawnych łączyło obwinionego z pokrzywdzonym w odniesieniu do poszczególnych zleceń (zarzut opisany w punkcie c. zaskarżonego orzeczenia) i zarzutów w równoległej sprawie, ze szczególnym uwzględnieniem redakcji zarzucanych obwinionemu czynów i możliwego objęcia dwoma wnioskami o ukaranie tych samych czynów obwinionego. Nadto OSD zbada czasokres popełnienia poszczególnych czynów i ujmie tenże w sentencji orzeczenia, w tym w odniesieniu do redakcji wniosku o ukaranie i ujętego tam czasookresu popełnienia zarzucanych czynów.

O kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.800 złotych orzeknie OSD przy ponownym rozpoznawaniu sprawy.

Tym samym, orzeczono jak w sentencji.